

OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA IXTISOSLIK FANLARINI INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB O'QITISH IMKONIYATLARI

DOI: <https://doi.org/10.53885/edinres.2021.29.77.036>

*Xudoyberdiyeva Sitora Nizomiddin qizi,
Buxoro muxandislik-texnologiya instituti mustaqil izlanuvchisi*

Annotatsiya: maqolada oliy ta'lim muassasalarida ixtisoslik fanlarni innovatsion texnologiyalardan foydalanib o'qitish imkoniyatlari taqdimot, ko'rgazmali, amaliy mashq, qarorlar shajarasi, ajurli arra texnologiyalari asosida ochib berilgan hamda "Tikuv trikotaj va zardo'zlik buyumlari texnologiyasi" fanining "Ramkali qirqma cho'ntakni tikish" mavzusining dars ishlanmasi ishlab chiqilgan. Talabalarning mashg'ulotdagi faolligining oshishi, mustaqil ishlash qobiliyatlarining rivojlanishi, kreativ fikrlash qobiliyatlarining faollashishi haqida fikrlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, qarorlar shajarasi, ajurli arra, texnologiya, qobiliyat, o'zlashtirish, ijodiy fikrlash, faollashtirish, ramkali qirqma cho'ntak, cho'ntak turlari, tikish, bichish, cho'ntak xalta, taqilma, bezak, dazmol.

ВОЗМОЖНОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ НАУК В ВУЗАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

*Худойбердиева Ситора Низомиддин кызы
независимый исследователь Бухарского инженерно-
технологического института*

Аннотация: в статье раскрываются возможности преподавания специальных дисциплин в высших учебных заведениях с использованием инновационных технологий на основе презентаций, демонстраций, практических занятий, деревьев решений, технологий распиловки открытой планировки и разработано «Карманное шитье». высказали свои взгляды на повышение активности студентов на занятиях, развитие навыков самостоятельной работы, активизацию навыков творческого мышления.

Ключевые слова: инновация, дерево решений, ажурная пила, технология, умение, мастерство, творческое мышление, активация, раскройный карман в рамке, типы карманов, шитье, пошив, карманная сумка, вышивка, украшение, утюг.

OPPORTUNITIES FOR TEACHING SPECIAL SCIENCES IN UNIVERSITIES USING INNOVATIVE TECHNOLOGIES

Khudoyberdiyeva Sitora Nizomiddin qizi

Independent researcher of the Bukhara Engineering Technological Institute

Abstract: The article reveals the possibilities of teaching special disciplines in higher educational institutions using innovative technologies based on presentations, demonstrations, practical exercises, decision trees, open-plan sawing technologies, and developed «Pocket sewing». expressed their views on increasing the activity of students in the classroom, developing the skills of independent work, enhancing the skills of creative thinking.

Key words: Innovation, decision tree, openwork saw, technology, skill, craftsmanship, creative thinking, activation, framed cutting pocket, types of pockets, sewing, sewing, pocket bag, embroidery, decoration, iron.

Oliy ta'lim muassasalarida ixtisoslik fanlarni innovatsion texnologiyalardan foydalanib o'qitish imkoniyatlari juda oshib bormoqda, hozirgi informatsion asrda yoshlarni har tomonlama etuk qilib tarbiyalash eng asosiy vazifalardan biri hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalardan foydalanib o'qitish hozirgi paytda juda ilgari surilyapti, ta'lim jarayonini innovatsion texnologiyalarsiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Shuning uchun ham har bir oliy ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalardan foydalanib o'qitish imkoniyatlari juda keng rivojlanib kelmoqda.

«O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida»gi qonuni qonunchilik palatasi tomonidan 2020 yil 19 mayda qabul qilingan va Senat tomonidan 2020 yil 7 avgustda maqullangan. Bu qonunning 11 moddasida oliy talim to'g'risida alohida to'xtalib o'tilgan.

Oliy ta'lim. 11-modda. Oliy ta'lim bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklari bo'yicha yuqori malakali kadrlar tayyorlanishini ta'minlaydi.

Ixtisoslik fanlari mazmuni muayyan yo'nalishning tavsifiga mos tushishi, ya'ni ta'lim oluvchining egallaydigan kasbi bo'yicha bajariladigan faoliyat usullarini o'zida qamrab olishi kerak. Ta'lim oluvchilarda kasbiy - politexnik va kasbiy - texnikaviy tushunchalarni shakllantirish uchun ixtisoslik fanlarining mazmunini belgilashda politexnik tamoyilga rioya qilish lozim. Kasbiy politexnik tushunchalarga quyidagilar kiradi: ma'lum bir ishlab chiqarish sohasi bo'yicha xom ashyolar va buyumlar tuzilishlari, tikilishi va ularni loyihalash asoslari, ishlab chiqarish texnologiyalari, texnologik jarayonlarni avtomatlashtirish, kasbiy faoliyatni tashkil etishning ilmiy asoslariga ega bo'lishi kerak.

Oliy ta'lim muassasalarida maxsus fanlarni «Qarorlar shajarasi», «Ajurli arra» texnologiyalarini qo'llab, o'qitish yuqori samara beradi.

Bugungi kun yoshlarni ilm, bilim olish jarayonini takomillashtirishga xizmat qiladi.

«Qarorlar shajarasi» texnologiyasi

«Qarorlar shajarasi» texnologiya ixtisoslik fanlari bo'yicha murakkab mavzularni o'zlashtirish, ma'lum masalalarni har tomonlama, puxta tahlil etish asosida ular yuzasidan muayyan xulosalarga kelish, bir muammo xususida bildirilayotgan bir necha xulosalar orasidan eng maqbul hamda to'g'risini topishga yo'naltirilgan texnik yondoshuvdir, ushbu texnologiya, shuningdek, avvalgi vaziyatlarda qabul qilingan qaror (xulosa) lar mohiyatini yana bir bora tahlil etish va uni mukammal tushunishga xizmat qiladi. Guruh yoki jamoada qo'llaniladigan «Qarorlar shajarasi» bir necha o'n nafar talabalarning bilimlari darajasini aniqlash, ularning fikrlarini jamlash va baholash imkonini beradi. Ta'lim jarayonida mazkur texnologiyaning qo'llanilishi muayyan muammo yuzasidan oqilona qaror qabul qilish (xulosaga kelish)da talabalar tomonidan bildirilayotgan har bir variant, ularning maqbul hamda nomaqbul jihatlari mufassal tahlil etish imkoniyatini yaratadi. Mashg'ulot jarayonida talabalar quyidagi chizma asosida tuzilgan jadvalni to'ldiradilar (yoki ushbu tartibdagi faoliyatni olib borishda yozuv taxtasidan foydalanadilar):

«Qarorlar shajarasi» texnologiya quyidagi shartlar asosida qo'llaniladi:

1. O'qituvchi mashg'ulot boshlanishidan oldin munozara, tahlil uchun mavzuga oid biror muammoni belgilaydi. Guruhlar tomonidan qabul qilingan xulosa (qaror) larni yozish uchun plakatlarni tayyorlaydi.

2. O'qituvchi talabalarni 4 yoki 6 nafar kishilardan iborat guruhlariga ajratadi. Muammoning hal etilishi u borada eng maqbul qarorning qabul qilinishi uchun muayyan vaqt belgilanadi.

3. Qarorni qabul qilish jarayonida guruhlarining har bir a'zosi tomonidan bildirilayotgan variantlarning maqbullik hamda nomaqbullik darajalari batafsil

muhokama qilinadi. Har bir variantning afzallik va noafzallik jihatlari yozib boriladi. Bildirilgan variantlar asosida muammoni ijobiy hal etishga xizmat qiluvchi usul xususida guruh a'zolari bir to'xtamga kelib oladilar.

4. Munozara uchun ajratilgan vaqt nihoyasiga yetgach, har bir guruh a'zolari o'z guruhi qarori borasida axborot beradilar. Zarur hollarda o'qituvchi rahbarligida barcha talabalar bildirilgan xulosa (qaror) larni bir biri bilan qiyoslaydilar. Muammo yuzasidan bildirilgan qarorlar borasida savollar tug'ilgudek bo'lsa, ularga javoblar qaytarilib boriladi, noaniqliklarga aniqlik kiritiladi. Agarda barcha guruhlar tomonidan muammo yuzasidan bir xil qarorga kelingan bo'lsa, o'qituvchi buning sababini izohlaydi.

«Ajurli arra» texnologiyasi

Talaba o'tilgan mavzular asosida har biriga mo'ljallangan axborotli paket tayyorlaydi. Unda qo'shimcha tarzda jurnal, gazeta va boshqa manbalardan materiallar bo'lishi kerak. Ular bir xil qog'ozda va bir xil rangda bo'ladi. Talabalar avval «o'z uyi», so'ngra «ekspert» guruhlariga birlashib, topshiriqlarni mustaqil bajaradilar. Birinchi bosqich – «o'z uyi»da tayyorlash va ikkinchi bosqich – «ekspert» guruhlariga birlashish. Har ikki bosqich uchun aniq vaqt belgilanadiva u hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ladi. Har bir guruhda 3-7 tadan talaba bo'lishi mumkin. O'quvchilar xar bir bosqichda oldindan aniq rejalangan (loyihalangan) vazifalarni bajarib, o'z mahoratlari, bilim va malakalarini namoyish etadilar. Talaba ekspertlarning bahosi va

izohlarini hisobga olib, ularni umumlashtiradi va xulosalaydi.

Mazkur metodni amaliyotga tatbiq etish, talabdan ijodiy izlanishlar talab etadi. Talaba darslik, qoʻllanma, jurnal, gazeta va boshqa oʻquv manbalaridan keng foydalangan holda, kasbiy taʼlim sohasiga oid yangi muammolar, gʻoyalarni olib, ularni har bir qatnashchi uchun alohida tayyorlaydi.

Biz tomondan Oliy taʼlim muassasalarida ixtisoslik “Tikuv trikotaj va zardoʻzlik buyumlari texnologiyasi” fanining “Ramkali qirqma choʻntakni tikish” mavzusini innovatsion taʼlim texnologiyalarni qoʻllab oʻqitish boʻyicha dars ishlanmasi ishlab chiqildi.

Vaqt – 2 soat	Talabalar soni: 12-15 nafar
Oʻquv mashgʻulotining turi:	Bilimlarni chuqurlashtirish va kengaytirish boʻyicha amaliy mashgʻulot.
Amaliy mashgʻulotining rejasi:	1.Ramkali qirqma choʻntak turlari 2.Ramkali qirqma choʻntakni tikish texnologiyasi 3.Ramkali qirqma choʻntak xaltani oʻtqazish
Oʻquv mashgʻulotining maqsadi:	
Taʼlimiy: Talabalarga Ramkali qirqma choʻntakni tikish haqida amaliy koʻnikmalarni shakllantirish.	
Tarbiyaviy: Talabalarga Ramkali qirqma choʻntakni tikish jarayonida mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilish, bir-birini hurmat qilishni hamda maʼnaviyat ruhida tarbiyalash va boshqalarga eʼtiborda boʻlishni oʻrgatish.	
Rivojlantiruvchi: Fanga qiziqtirish, ularni dunyoqarashini kengaytirish, erkin va mustaqil ishlash qobiliyatlarini rivojlantirish.	
Pedagogik vazifalar:	Oʻquv faoliyatining natijalari:
- choʻntak oʻrnini belgilash usullarini oʻrgatish;	- choʻntak oʻrnini belgilash usullarini oʻrganib oladi;
- magʻiz tayyorlash texnologiyasini namoyish qilish;	- magʻiz tayyorlash texnologiyasini koʻrib bilib oladi;
- magʻiz oʻrnatish usullar ketma-ketligini taqdimot qilish;	- magʻiz oʻrnatish usullar ketma-ketligini tushunib oladi;
- tilchani tikish texnologiyasi koʻrsatib berish;	- tilchani tikish texnologiyasini bajarib beradi;
- choʻntak xaltani tikish usullari haqida koʻnikmalar hosil qilish;	- choʻntak xaltani tikish usullari haqida koʻnikmalar hosil qiladi;
- choʻntakka oxirgi ishlov berish (N.I.I.B) texnologiyasini tushuntirib koʻrsatib berish;	- choʻntakka oxirgi ishlov (N.I.I.B) bera oladi;
Oʻqitish texnologiyasi:	Qarorlar shajarasi, ajurli arra texnologiyasi, taqdimot, koʻrgazmali, amaliy mashq.
Oʻqitish shakli:	Kichik guruhlarda ishlash.
Oʻqitish vositalari:	Stol, stul, tikuv mashina, dazmol, birikma ramkali choʻntakdan namunalar, chokni tekshirish uchun qiyqim, boʻr, choʻntak boʻlaklari, choʻntaklardan namuna koʻrsatilgan devoriy koʻrgazmalar, maʼruza matni, proektor, kompyuter, ekran, jurnallar, modellar, darsliklar, tarqatma materiallar

AMALIY DARS ISHLANMASI

Mashg'ulotning borishi

I. Tashkiliy qism – 7 daqiqa.

Salomlashish, talabalar davomatini aniqlash, ish o'rinlari va amaliy xonasining sanitariya-gigiena holatini ko'zdan kechirish. Mashg'ulotni o'tishdan oldin reja bilan tanishtiriladi:

Reja:

1. Ramkali qirqma cho'ntak turlari
2. Ramkali qirqma cho'ntakni tikish texnologiyasi
3. Ramkali qirqma cho'ntak xaltani o'tqazish

II. Asosiy qism

Mashg'ulot 1-qismi - 13 daqiqa

Talabalar turli xil shaklga ega bo'lgan kartochkalarni tortib, o'z guruhlarini aniqlaydi. Har biri 4-5 kishidan iborat kichik guruhlar hosil bo'ladi. Mashg'ulot mavzusi, maqsadi, mashg'ulotdan kutiladigan natijalar, uni tashkil etish va o'tkazish tartibini tushuntiradi, talabalarga baholash mezonlarini e'lon qiladi. Talabalarning o'tilgan mavzularga oid bilimlarini aniqlaydi. Buning uchun o'tgan mavzuga oid savollar beradi.

Guruhlarga bir xil savollarni beradi

1. Kiyimlarga cho'ntaklar nima uchun kerak?
2. Cho'ntak turlarini aytib bering?
3. Ustki kiyimning cho'ntaklarini tikishda qanday matolar ishlatiladi?
4. Ustki kiyim turlarini aytib va ular uchun mos keladigan cho'ntak turlarini ham aytib bering?

Mavzu bo'yicha asosiy ma'lumotlarni aytib o'tadi

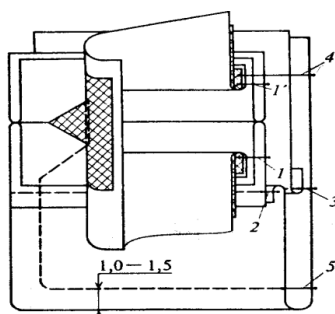
O'qituvchi talabalarga cho'ntak turlarini, qanday gazlamalardan cho'ntaklar tayyorlanishini hamda ramkali qirqma cho'ntakning tikish sxemasini va dazmollanishini aytib tushuntiradi. Cho'ntaklar uch turga bo'linadi: qirqma, chokdagi va qoplama cho'ntaklarga qirqma cho'ntaklar qaerga joylashganiga qarab yon va tepa cho'ntak deb ataladi. Qirqmasi yo'nalishiga qarab vertikal, gorizontal va qiyalama, cho'ntak og'ziga shakliga qarab to'g'ri chiziq shaklida va murakkab shaklda bo'ladi. Cho'ntak yuqori tomonining bezalishiga qarab qapqoqli, listochkali va mag'izli bo'ladi. Pastki tomoni ramkali yoki kantli bo'ladi. Biz kiyimlarda ishlatiladigan ramkali qirqma cho'ntakni ko'rib chiqamiz. Chunki uning tikilishi oddiy, ko'rinishi chiroyli va turli xil qalinlikdagi gazlamalarga tikish mumkin.

Asosiy bo'lakning ungiga yordamchi andoza qo'yib yoqa andozasiz cho'ntak o'rni belgilab olinadi. Cho'ntak o'rni 5 ta (3 ta gorizontal va 2 ta vertikal) chiziq bilan belgilab olinadi. Gorizontal chiziqlar o'rtasidagi oraliq cho'ntakning ikkala ramkasi kengligiga teng vertikal chiziqlar o'rtasidagi oraliq esa cho'ntak og'zi uzunligiga teng bo'ladi. To'g'ri ramkali qirqma cho'ntak tikishda cho'ntak qirqimini tikishga mo'ljallangan mag'iz ikki bo'lakdan iborat bo'lib, asosiy yoki bezak materialdan tayyorlanadi. Cho'ntak mag'izi cho'ntak xalta bilan yaxlit yoki alohida bichilgan bo'ladi. Cho'ntak xalta bilan yaxlit bichilgan mag'izni teskarisini ichkariga qaratib, kant kengligi va 0,5-0,7 sm chok haqi kengligiga teng qilib bukib dazmollanadi.

Mag'iz alohida bichilgan bo'lsa teskarisini ichkariga qaratib uzunasiga ikki bukib dazmollanadi.

Mag'iz vazifasini ham o'taydigan, bukib dazmollangan cho'ntak xaltani kalta tomonini pastga bukilgan ziylarini tashqariga qaratib quyiladi. Mag'iz ziyidan gorizontaal belgi chiziq bo'ylab mag'iz asosiy bo'lakga ulanadi. Baxyakator uchlari vertikal belgi chiziqda tugallanadi. Baxyakator boshi va oxirgi ikki-uchta qaytma baxyakator yuritib puxtalanadi.

Bo'lak teskarisidan ikki baxyakator orasida asosiy bo'lak qirqiladi. Uchlarida baxyakator tomon burchak hosil qilib baxyaqatorga 0,1 sm etkazmay qirqiladi. Cho'ntak xalta asosiy bo'lakning teskarisiga ag'darib o'tkaziladi va cho'ntak og'zi burchaklari tekislanadi. Cho'ntak xalta bilan mag'iz alohida bichilgan bo'lsa mag'izning ochiq qirqim tomoniga 0,7-1,0 sm kenglikdagi chok bilan cho'ntak xalta ulanadi. Titiluvchan gazlamalarda bu chok haqi yo'rmlanadi. Cho'ntak ramkalari va burchaklardagi keritilgan material uchlarini to'g'rilab, ikki – uchta qaytma baxyakator yuritib cho'ntak uchlari puxtalanadi. Cho'ntak xalta biriktirib tikiladi va qirqimlari yo'rmlanadi.

1-rasm. Ramkali qirqma cho'ntakning tikish sxemasi
Ramkali qirqma cho'ntakning o'lchamlari (namunaviy)

№	Bo'laklarning nomlanishi	Shartli o'lchovlari	Bo'laklar miqdori
1	Old bo'lak	12x6	2
2.	Mag'iz	5x14	4
3.	Cho'ntak xalta	14x18	2
4.	Ko'rinma	14x7	2

Ramkali qirqma cho'ntakni tikish uchun albatta yuqorida ko'rsatilgan bo'laklarning o'lchovi bo'yicha tayyorlab olish lozim. Bitta cho'ntakni tikish uchun 0,70 m² gazlama kerak bo'ladi. Kichkina-kichkina bo'laklardan yoki eski matolardan ham tikish mumkinligini aytadi.

Bitta talaba uchun:

Ramkali qirqma cho'ntak uchun texnologik xaritasi;

Igna, ip, qaychi, angishvona, bur, ruchka, qalam.

Gazlama 070 m;

O'qituvchi talabalarga mashg'ulotning umumiy mazmuni va uni o'tkazish

tartibini tushuntiradi. Mashg‘ulotlar “Qarorlar shajarasi” texnologiyasi va ijodiy topshiriqlarni qo‘llab o‘tkaziladi.

Mashg‘ulot 2-qismi – 120 daqiqa

Talabalar kichik guruhlariga bo‘linadi. Har bir guruhlarda ishlash qoidalarini tushuntirib, ularga ijodiy topshiriqlar beriladi. Texnika va mehnat xavfsizligi hamda sanitariya-gigiena qoidalari tartibi va ish jarayonida yo‘l qo‘yiladigan nuqsonlar hamda ularni bartaraf etish yo‘llari haqida ma‘lumot beriladi.

Kichik guruhlarda bilan ishlash qoidalari

Guruh a‘zolarining har biri o‘z sheriklarining fikrlarini hurmat qilishlari lozim; berilgan topshiriqlar bo‘yicha faol, ham birgalikda va mas‘uliyat bilan ishlashlari lozim; o‘zlariga yordam kerak bo‘lganda so‘rashlari mumkin; yordam so‘raganlarga ko‘mak berishlari lozim; guruhni baholash jarayonida ishtirok etishlari lozim; “Biz bir kemadamiz, birga cho‘kamiz yoki birga qutilamiz” qoidasini yaxshi bilishlari lozim.

Talabalar o‘zlariga kerakli topshiriqlarni hamkorlikda bajaradilar

«Qarorlar shajarasi» texnologiyasi

Talabalarga guruhlarda ishlash uchun, o‘quv qurollar va didaktik vositalar tayyorlanib tarqatiladi. Shulardan foydalanib o‘qituvchi guruhlariga savollar yoki topshiriqlar hamda ramkali qirqma cho‘ntakni tikishni topshiriq qilib beradi.

1-kichik guruh

Ramkali qirqma cho‘ntakni tikish?					
1-qaror variant		2-qaror varianti		3-qaror varianti	
Afzalligi	Kamchiligi	Afzalligi	Kamchilig	Afzalligi	Kamchiligi
QAROR:					

1-kichik guruh

Ramkali qirqma cho‘ntakni tikish?					
4-qaror variant		5-qaror varianti		6-qaror varianti	
Afzalligi	Kamchiligi	Afzalligi	Kamchilig	Afzalligi	Kamchiligi
QAROR:					

n.....-kichik guruh

Guruhlariga Ajurli arra texnologiyasi asosida amaliy topshiriqlar beriladi
1-kichik guruh

Cho'ntaklarning qanday turlari mavjud?

Mag'izni tayyorlash qanday amalga oshiriladi?

Cho'ntaklarga oxirgi N.I.I.B ishlov berish uchun nimalarga amal qilish kerak?

2-kichik guruh

1. Tilchani tikishni tayyorlash texnologik ketma-ketligi nimalardan iborat?

2. Cho'ntak xaltani tayyorlash texnologik ketma-ketligi nimalardan iborat?

3. Cho'ntaklarga oxirgi N.I.I.B ishlov berishda nimalarga amal qilish kerak?

n.....-kichik guruh

1 dan n -.... guruhgacha bo'lgan talabalar taqdimoti tinglanadi va baholanadi.

Kichik guruhlarda bajarilgan topshiriqlarni baholash

1. O'qituvchi kuzatuvlar asosida, alohida guruh a'zolarining individual yutuqlarini hamda guruhlar bajargan ishlarni baholaydi. Bu ikkala bahoning o'rtacha qiymati natijani beradi.

Bu usul o'qituvchining kuzatish qobiliyatiga juda yuqori talablar qo'yadi.

2. Guruhning alohida a'zolari boshqa barcha guruh a'zolarining individual yutuqlarini baholaydi. Barcha baholarning o'rtacha qiymati har bir kishi uchun alohida individual bahoni beradi.

Bu usul o'quvchilarda o'z-o'zini baholash kompetensiyalarning rivojlanishiga ko'maklashadi va o'qituvchining baholashga muvozanatni ko'rsatadi.

3. Har bir guruh a'zosi guruhning umumiy natijasi uchun baho oladi. Bu usulda baholash obektivligini biroz yo'qotadi, chunki unda individual bajarilgan ish hisobga olinmaydi. Biroq, talabalarning hamkorlikdagi ishi uchun ma'suliyat hissiyatini ham kuchaytirish mumkin.

4. Guruhlar o'z-o'zini baholaydi va uni o'qituvchi o'zining bahosi bilan solishtiradi hamda yakuniy natijani chiqarishda 50 % ga hisobga oladi. Bu usul talabalarni baholash bilimdonligiga o'rgatish uchun qo'l keladi.

5. Guruhda ish yakunlangandan so'ng guruh ishi mazmuni yozma ravishda tekshiriladi va buning uchun har bir talaba individual baho oladi.

Agar ta'lim oluvchiga ushbu xususiyatlar shakillantirilmasa shaxs imkoniyatlari ro'yobga chiqmaydi shuning uchun ham innovatsion ta'lim texnologiyalari talabani mavjud imkoniyatlarini to'la ro'yobga chiqishiga qiziqish, uyg'onish mustaqil o'rganishga havas ortirishiga yo'naltirish lozim biz qarorlar shajarasi, ajurli arra texnologiyasidan foydalanib, talabalarning mustaqil o'rganishiga qaratilgan dars ishlanmasini keltirdik.

O'qituvchi ular tayyorlagan har xil ramkali cho'ntaklarning tikilishini, bezashini, birlashtirishini, namlik oxirgi ishlov berishini tahlil qilib yakuniy suhbat o'tkazadi va kelgusida qaysi jihatlariga e'tibor berish kerakligini aytib o'tadi. Ramkali qirqma cho'ntakni tikish bo'yicha ijodiy topshiriqlarni bajaradi.

Topshiriqni bajarishda ijodiy yondashuv ham alohida baholanishi kerak.

Ishni tayorlayotganda talaba ijodiy ish mahsuli sifatida biron bir buyum yoki tayyor maxsulot yaratadi. Talabalar bajargan ishni baholash orqali ularning mustaqil va ijodiy qobiliyatlari haqida ham ma'lumotga ega bo'lishi mumkin.

III. Yakuniy qism –20 daqiqa.

Guruhlarda taqdimotni tugatgandan keyin o'qituvchi rahbarligida ishdagi kamchiliklar bartaraf etiladi. O'qituvchi talabalar ishini kuzatib turadi. Ishni sifatli bajargan talabalar rag'batlantiriladi. O'qituvchi talabalarni bajargan topshiriqlarini tekshirib, ularni ma'lum mezonlar asosida baholaydilar. Topshiriqni bajarishda ijodiy yondashuv ham alohida baholanishi kerak. Talabalar bajargan ishni baholash orqali ularning mustaqil va ijodiy qobiliyatlari haqida ham ma'lumotga ega bo'lishi mumkin. Talabalar ishini quyidagi tarzda baholash ham mumkin: talaba ishni bajara olmadi qoniqarsiz (55 % dan past), qoniqarli (56-71 %), yaxshi (72-85 %), a'lo darajada bajardi (86-100 %).

Ushbu dars ishlanmasida ixtisoslik fanlarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni bir nechta mantiqiy ketma-ketligidan foydalanish orqali quyidagilarga erishiladi.

- talabalarning mashg'ulotdagi faolligi oshadi;
- mustaqil ishlash qobiliyatlari rivojlanadi;
- amaliy ko'nikmalarni yaxshi o'zlashtirish imkonini beradi;
 - talabalar topshiriqlarni amalga oshirishda g'oyalar tizimini ishlab chiqishga ko'mak beradi va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini faollashtiradi;
- kichik guruhlarda ishlashda barcha talabalar mashg'ulotga jalb etiladi;
- talabalar faoliyatining asosini mustaqil ish harakatlarni tashkil qiladi;
- talabalar bajargan ijodiy ishlarini amaliyotga tatbiq eta oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Olimov Q.T, D.F. Jalolova va boshqalar “Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi” –T.: “Fan va texnologiya” 2013.
2. Q.T.Olimov va boshqalar.Pedagogik texnologiyalar.-T.:“Fan va texnologiyalar” 2011.
3. Olimov Kakhramon Tanzilovich, Sayfullaeva Dilafruz Ahmedovna, Khimmataliev Dustnazar Omonovich, Ashurova Sanobar Yuldashevna, Gaffarov Feruz Hasanovich. Teaching Special Subjects for Students with Disabilities in Preparation for the Profession by Using Innovative Educational Technologies. International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE) ISSN: 2278-3075, Volume-9 Issue-1S, November 2019.B.425-429.
4. Sayfullaeva Dilafruz Ahmadovna, “Ixtisoslik fanlarini innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanib o'qitish metodikasi”, “Manografiya” 2020
5. Dilafruz Ahmadovna Sayfullayeva. “Methodology of using innovative technologies in technical institutions”. PSYCHOLOGY AND EDUCATION. Scopus International Journal.(2021) 58(1)